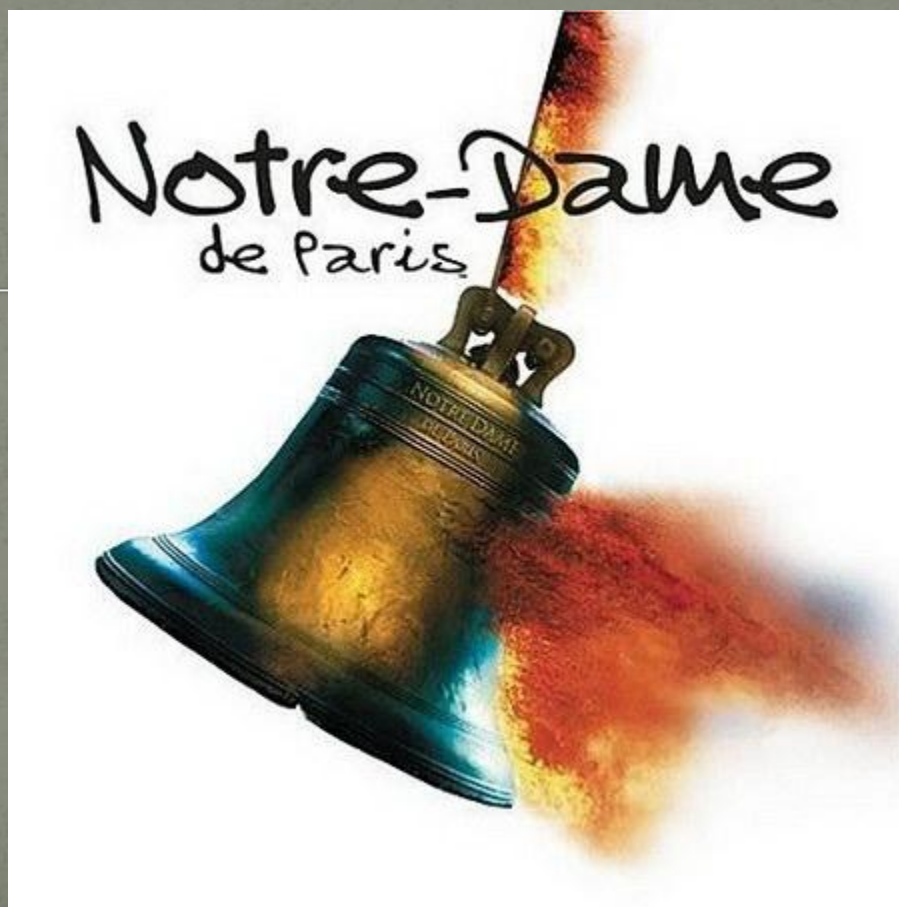
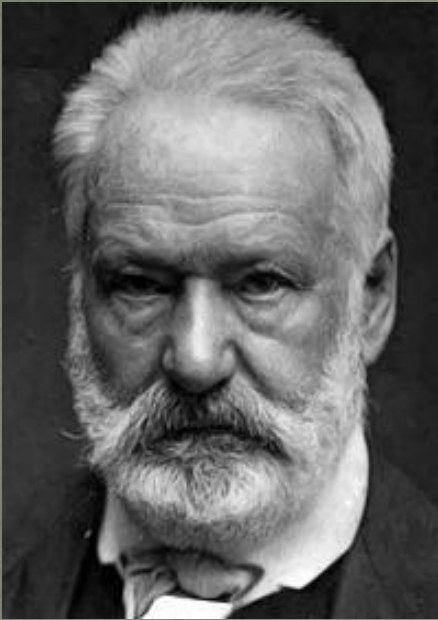

В. Гюго “Собор Паризької Богоматері”

Письменник-реформатор

- ❖ Віктор-Марі Гюго (1802-1885) – демократ, ворог тиранії насилля над особистістю, захисник постраждалих від суспільної та політичної несправедливості.
- ❖ Важко забути того, хто перед смертю, підводячи підсумок своєї творчості, беззаперечно маючи на це право сказав: “Я в своїх книгах, драмах, прозі та віршах заступався за малих та нещасних, благав могутніх та невблаганних. Я відновив у правах людини блазня, лакея та каторжника...”
- ❖ Найяскравішим підтвердженням цих слів є романтичний історичний роман “Собор Паризької Богоматері”.

Історична дійсність

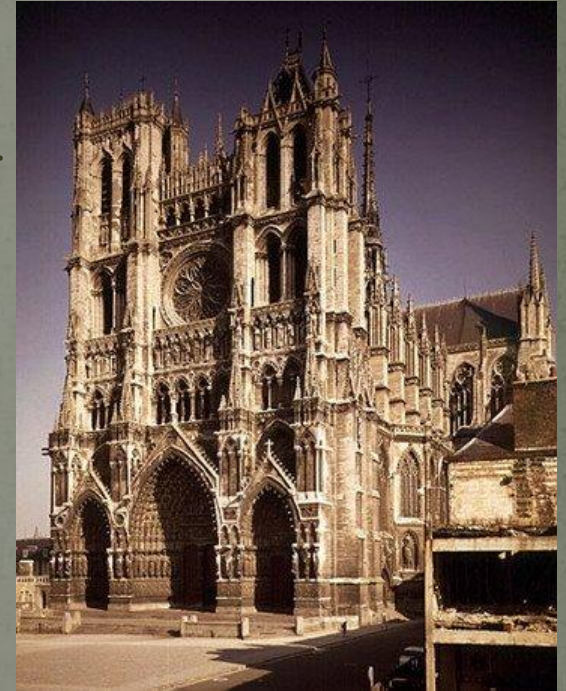
- ❖ Роман був написаний В. Гюго в дуже важкий для Франції період. Після ганебної поразки Наполеона, який не виправдав сподівань народу, жителі Франції опинились під деспотичною владою Карла X. У липні 1830 року монарх, всупереч вибору народу, розпустив Парламент, в якому більшість була представлена опозицією. Це спричинило спалах народного гніву, який вилився у довгоочікувану для Франції революцію.
- ❖ Вирішальну роль у повстанні зіграла збройна боротьба народних мас, проте при всій своїй активності вони не змогли завоювати демократичні свободи і республіканський лад.
- ❖ Липнева революція мала велике міжнародне значення. Повалення уряду Реставрації, сприяло піднесенню ліберально-демократичних і національно-визвольних рухів у багатьох країнах Європи.

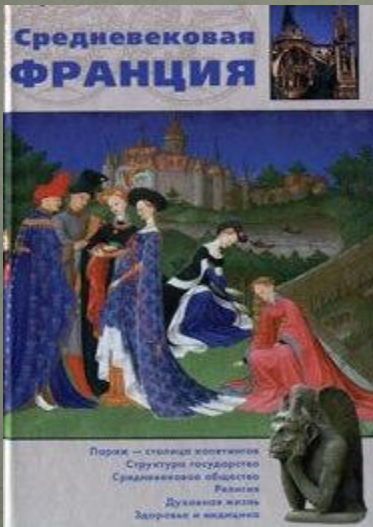
Історія написання

❖ "Собор Паризької Богоматері" - один із кращих історичних романів ХІХ ст., написаний у романтичному стилі в 1830 р., а надрукований у 1831 р. Створення історико-романтичного роману збігалося з підготовкою революції 1830-го року, оскільки внутрішній зміст твору і своєрідний фон, на якому розгорнулася драма головних героїв, - це зростання невдоволення народу і його бунт.

❖ У першій пол. ХІХ ст. у Франції розрослася ціла кампанія знищення архітектурних пам'яток, а тому письменник виступив твором на захист споруд епохи Середньовіччя. Поштовхом до написання твору стало слово ANARKH ("фатум", "доля"), яке автор побачив одного разу на Соборі. Гюго шукав дещо вічне, у чому всі епохи об'єднані. Так, на перший план виступив образ Собору Паризької Богоматері, який створювався народом століттями.

Історія як персонаж

- ❖ Дія роману відбувається в епоху великих змін у житті французького суспільства. Криза Середньовіччя, очікування Відродження, винайдення друку. Злам епох проходить через долі та життя головних героїв.
- ❖ Письменник змалював картину життя Парижа XV ст. Гюго майстерно передав колорит епохи, але при цьому не відобразив конкретних історичних подій, а вміло відтворив повсякденність у романтичному руслі. Романіст від самого початку твору занурив читача в атмосферу яскравого середньовічного життя, де перед нами постали представники різноманітних верств суспільства: від злидарів з Двору Чудес до короля Людовіка XI.
- ❖ *Мета Гюго - передати дух історії, її атмосферу. Тому у його творі вона виступає майже живим персонажем.*

Історичні пророцтва в романі

У романі є два історичні пророцтва, які звучать в присутності короля Людовіка XI:

❖ Клод Фролло: “Це вб'є те”. Тобто книгодрукування вб'є зодчество. Архідиякон боїться, що думка, закована в камінь та відома лише обраним, стане зрозумілою всьому людству. А знання несуть свободу, чого середньовічна церква боялась понад усе.

❖ Дивлячись на штурм Собору панчішник із Генти промовляє у розмові з королем, ніби передбачаючи французьку революцію 1789 року: “Час вашого народу ще не прийшов. Коли буде чути вибухи гармат, коли з пекельним гуркітом звалиться башта, коли городяни і солдати зйдуться в пекельній сутичці, ось тоді прийде цей час...”

❖ *Знаючи майбутнє, В. Гюго зазирає в нього через призму середньовіччя, ще раз доводячи своїм нащадкам, що воно дуже тісно пов'язано з минулим. Без поваги і без знання історії у нас не буде майбутнього.*

Сюжет

Дівчина Есмеральда, яку колись викрали цигани і виховали її, танцювала на вулицях Парижа, показуючи прості фокуси зі своєю кізочкою. Вона покохала гвардійського капітана Феба де Шатопера, елегантного красеня, який врятував Есмеральду, коли її намагався викрасти дзвонар Собору Квазімодо - горбун-потвора - за наказом архідиякона Клода Фролло, котрий колись підібрав і виховав дитину-каліку, зробивши хлопця своїм рабом. Клод Фролло до безтями був закоханий в Есмеральду. З ревності він намагався вбити свого суперника під час його побачення з Есмеральдою. Архідиякон тяжко поранив юнака, підкинувши ножа дівчині. У злочині звинуватили Есмеральду, її засудили до страти на шибениці. Від страти її намагається врятувати Квазімодо, якого під час катування за спробу викрасти Есмеральду пожаліла лише вона і подала води, і в якому красуня своїм вчинком пробудила людяність і доброту.

Він ховає дівчину у своїй келії в Соборі Паризької Богоматері, захищаючи її від натовпу, що рвався до Собору. Розуміючи, що Квазімодо більше не підкоряється йому, архідиякон просить про допомогу Гренуара, друга Есмеральди, який не здогадується про істинні мотиви Клода Фролло. Знайшовши дівчину архідиякон ще раз пропонує їй своє кохання, що стане рятунком для неї і за незгоду віддає її в руки ката. Вже наприкінці роману жінка, що сиділа в норі за ґратами біля собору, яка кляла всіх циган, за те що ті вкрали у неї доньку, впізнає в Есмеральді свою втрачену дитину. Вона намагається врятувати її, але пізно. Клод Фролло дивиться на страту з даху собору, і Квазімодо зіштовхує його вниз, жорстоко помстившись за смерть ні в чому не винної дівчини. Після цього Квазімодо знайшов тіло Есмеральди, щоб померти поруч із нею. (Коли знайшли рештки, було видно, як один скелет обіймав інший, коли їх хотіли розняти, вони розсипались).

Поділ персонажів

*Персонажів у
творі умовно
можна
поділити на
дві групи:*

*Історичні:
Собор,
Людовік XI,
народ.*

*Романтичні:
Есмеральда
, Квазімодо,
Клод
Фролло та
ін.*

Собор Паризької Богоматері

Собор - жива істота в романі, чи не один з найголовніших героїв людської трагедії, ціла епоха в історії Франції: Це фрагмент справжньої історії. Його неодноразово намагалися знищити, але соборні мури витримали хвилі людської люті, за свій вік вони вдосталь побачили крові, страждань, людських сліз. Саме тому Гюго і обрав його не тільки місцем подій великого історичного роману, а й головним героєм. Собор - це символ духовного життя французького народу, збудований руками сотень невідомих майстрів, вираз народної душі. У романі він не був осередком релігійної віри, а став місцем життєвих пристрастей. Собор дав притулок народним героям, з ним тісно пов'язана їхня доля. Собор живе своїм таємничим життям, приваблює одних багатством, інших мудрістю, красою, беззахисних - останньою надією врятуватися.

Народ Франції:

Багато місця в романі В.Гюго відведено роздумам про людське суспільство, про народ-натовп, про особистість. Гюго порівнював середньовічний натовп із дитиною (то очікував вистави, то розпалював нетерплячими криками, то в гніві натовп готовий був роздерти сторожу, то гнів змінювався зацікавленим мовчанням).

Але дитина-натовп могла бути дуже жорстокою (пригадаймо суд і покарання Квазімодо).

В. Гюго зобразив стихійність людей Середньовіччя.

Постать короля:

Королю Людовіку XI відведено у романі небагато місця, він витіснений на другий план основними персонажами. Гюго змальовує жадібного, безжалісного та примхливого короля. Він віддає наказ знищити натовп, а чаклунку-циганку повісити.

Есмеральда

Головна героїня роману. Ще маленькою її викрали цигани у матері. Але серце дівчини залишилося добрим і чуйним. Дівчина в романі стала символом краси, уособлювала в собі стихійну радість і красу життя, гармонію прекрасного тіла і душі. Вона була справжнім дитям народу. Своїми танцями, зовнішнім виглядом вона приносила радість простим людям, недарма її обожнювали злидарі та обідранці з Двору Чудес. І коли Есмеральді загрожувала небезпека, вони повстали і пішли на штурм Собору, аби врятувати її. Любов до красеня Феба не принесла їй щастя, а, навпаки, привела до шибениці, хоча Есмеральда довірлива і прямодушна у своєму коханні, вірна і віддана. Але для Феба вона лише тимчасова розвага. Лише перед смертю судилося дівчині зустрітись із матір'ю. Мур і ґрати розділяли їх. Але мати, як справжня левиця, розірвала їх і нарешті змогла приголубити своє дитя, а потім відбивала його у сторожі, але Есмеральді долею судилося вмерти.

Квазімодо: романтичний герой з народу, потворна, жахлива зовні людина, горбань, дзвонар Собору. Скільки ж нещастя випало на долю однієї людини! Сирота від народження, він був кривим, горбатим і кульгавим. Підібрав і виховав його Клод Фролло, але не добро керувало ним, церковнику був потрібний слухняний прислужник, який міг би зробити для нього все, що завгодно. Він жив самотньо під дахом споруди. Квазімодо краще за всіх розумів музику дзвонів, але потім він став глухим і майже німим. Квазімодо покохав Есмеральду за доброту і щирість. Звір зовні, він - справжній ангел у душі. Внутрішня душевна краса героя виявилась у вірності, вдячності та відданості Есмеральді. Але Квазімодо не зміг розібратися, чому стихійний рух народу дійшов стін Собору, а тому бився на самоті, і, не бажаючи того, сприяв загибелі дівчини.

Клод Фролло: є справжнім носієм зла та ненависті до людей у романі, людина трагічної і складної долі. Якщо Квазімодо лякав нас зовнішньою потворністю, то Клод Фролло викликав жах пристрастями своєї душі. Це справжній демон у сутані.

Стосовно історії

Письменник як романтик шукав в історичному минулому не реальних фактів і реальних людей, а незвичайних ситуації і романтичних характерів, які були наслідком творчої уяви письменника. Імена всіх героїв не вигадані автором, а взяті зі старих джерел. Герої роману одночасно і живописно-конкретні і символічні. Письменник зіштовхнув позитивні і негативні характери, протиставивши їх одне одному

і показавши різку невідповідність зовнішньої оболонки та внутрішнього змісту людей: потворність Квазімодо парадоксально поєднана з його відданістю і добротою, краса Феба де Шатопера приховала його ницість и тупість.

Найбільший конфлікт розгорнувся між Есмеральдою, втіленням зовнішньої краси і внутрішньої душевної глибини, і пристрасно закоханим у неї жорстоким і грубим фанатиком Клодом Фролло. Зовнішній конфлікт проявився перш за все у зіткненні епох: Середньовіччя і Відродження. Не випадково одним із головних символів роману став Собор Паризької Богоматері - вічний історичний образ.

Автор та історія

В. Гюго з повагою ставиться до історії і намагається якомога достовірніше подати її у своєму творі. Він згадує у своєму творі такі історичні моменти:

- ❖ межа епох Середньовіччя та Відродження;
- ❖ винайдення друку та супротив йому;
- ❖ криза влади церкви;
- ❖ зародження демократії.

Історія у В. Гюго майже повноправний персонаж твору, але письменник вважає тісним і нерозривним її зв'язок з сучасністю і майбутнім, тому вони теж незримо присутні у творі.

Ми та історія

- ❖ На нашу думку, від романтичного історизму В. Гюго, який вплітається в атмосферу минулих епох та передається змішаним стилем, пряма дорога до реалізму, що прагне відтворити дійсність в її повноті, осягнути закони сучасного суспільства.
- ❖ Стиль відтворення автором історії дозволяє краще відчувати Середньовіччя та осягнути його важливе місце в становленні та розвитку людства.
- ❖ Таке втілення історії в романі є безумовно достовірним та автентичним і заслуговує на увагу багатьох майбутніх поколінь.

З перших вуст

- ❖- Вам коли-небудь доводилося бачити повстання, метре Жак?
  - Я сам підіймав його.
  - А що ж ви робили, щоб підняти повстання?
  - О, це не так уже й важко. На це є сотні способів. По-перше, треба, щоб у місті було незадоволення. Це буває нерідко. По-друге, це залежить від характеру мешканців. Гентці дуже схильні до повстань. Вони завжди люблять наслідника володаря, а самого його - ніколи.
- ❖ “Бувають хвилини, коли жінки набувають надлюдської сили.”
- ❖ “Бувають у житті хвилини, коли навіть невіруючий ладен сповідати релігію того храму, біля якого він опиниться.”
- ❖ “Коли ти з народу, сер, у тебе завжди щось лежить на серці.”
- ❖ “Завжди і скрізь знайдуться люди, які все бачили.”
- ❖ “Людське серце може вміщувати лише певну міру відчаю. Коли губка насичена, хай море спокійно котить над нею свої хвилі, - вона не вбере більше ні краплі.”
- ❖ “Кохання - мов дерево: виростає само по собі, глибоко пускає в нас своє коріння й нерідко зеленіє навіть на руїнах нашого серця.”
- ❖ “Найкращий спосіб примусити глядача терпляче очікувати - запевнити їх, що вистава ось зараз почнеться.”